

מידעון (ניוזלטר) מספר 336: אוגוסט 2023 (2)

חדשות האיגוד

מתכננות ומתכננים יקרים.ות,

בגיליון הקודם סיפרנו לכן.ם על פתיחתו של מחזור נוסף של פרויקט המנטורים. אנו שמחות לבשר על הענות והצטרפות של כמה אנשי מקצוע בעלי ניסיון רב לרשימת המנטורים והמנטוריות. את הרשימה העדכנית ואת כל הפרטים על הפרויקט ניתן למצוא כאן. כעת אנו פותחים את השורות גם למעוניינות ומעוניינים בליווי, מי שעונים על התנאים מוזמנים לפנות למזכירות האיגוד במייל igudm1@gmail.com.

הקיץ תם ואנו מתכננות לשנת הפעילות הקרובה. כל מי שמעוניינת להציע ערבי העיון או סיורים מקצועיים בשנת תשפ"ד וכן מי שמעוניינת לפרסם מאמר דיעה במידעון האיגוד מוזמנים לפנות גם הם אל מזכירות האיגוד בלוויית פרטי הצעתם או המאמר. בכל הנושאים הללו הכתובת למשלוח ההצעות הינה מזכירות איגוד המתכננים בישראל: igudm1@gmail.com.

וכתמיד, נזכיר שכוחנו ויכולת הפעולה שלנו נובעים מחברות וחברי האיגוד ומכאן החשיבותה גדולה בהצטרפות כל העוסקים.ות בתחום לאיגוד. ניתן להצטרף לחברות באיגוד על בסיס הוראת קבע חודשית צנועה או בהצטרפות לחברות על בסיס שנתי. כל הפרטים והרשמה בעמוד החברות [באתר האיגוד](#).

שלכן.ם,
רחל ותמי

איגוד המתכננים בישראל
ISRAEL PLANNERS ASSOCIATION
رابطة المخططين في اسرائيل

השנה ה-20!!!

לביטאון המוביל בישראל בתחומי התכנון העירוני והאזורי

איגוד המתכננים בישראל שמח לבשר על עלייתה לאוויר של המהדורה החדשה של 'תכנון', הביטאון של תחום תכנון העיר והאזור בישראל, מהדורה 1-20 החונכת את שנת ה-20 לביטאון שלנו: סיכום עשרים שנות 'תכנון', על מוביליות חברתית, השלכות העולם הפוליטי על התכנון, פסקאות של רשויות מקומיות, ועל תכנון בעידן המהפכה המשפטית. עורך ראשי: ארנסט אלכסנדר

במידעון הזה ובמידעונים הקרובים נשים זרקור על הנושא של **תכנון חברתי** ונסה להבין מה עומד מאחורי הכותרת החשובה הזו

דווקא בגלל הבלגן: תכנון חברתי

בסטיאן ולרשטיין | סמנכ"ל שותף, PEOPLE תכנון עירוני-חברתי

התכנון החברתי בצמיחה אדירה. הסיבה לכך פשוטה: **התחדשות עירונית** תופסת היום נתח משמעותי מעולם התכנון בישראל ולא מותרת ברירה – בבניינים עליהם משרטטים את תוספת יחידות הדיור העתידית גרים אנשים – גברים ונשים, רווקים, זוגות, גרושים, זקנים וצעירים. לכולם יש צרכים, חלומות ודעות משלהם ואם יש להם גם דירה רשומה על שמם בטאבו - אז לתכנון ממש אין ברירה אלא לקחת אותם בחשבון. בעצם הולכת ומתרחבת ההבנה שהעבודה החברתית מחוברת אל ההתחדשות העירונית, ובלעדי הראשון לא יהיה השני. זהו לא ניצחון אידיאולוגי, או איזו הפנמה של חשיבות ההיבטים החברתיים כשבאים לתכנון, אלא בשינוי פרגמטי שהביא לבריאתו של "היועץ החברתי" וליצירת כלים חדשים שצריך לעבוד איתם.

כלי חשוב הוא המיפוי החברתי, שנדרש היום כמעט בכל תכנית להתחדשות עירונית. המיפוי מהווה כלי מצוין להביא לידיעת כלל הגורמים המעורבים בתכנון את הידע המקומי והנתונים החברתיים שלא ניתן להיחשף אליהם בדרך אחרת. **דוח חברתי איכותי** מאפשר היכרות עם האוכלוסייה הקיימת, המגמות החברתיות

המאפיינות את השכונה ועם סוג הפעילות היזמית שמתרחשת בה. הדוח החברתי שמוגש היום כחלק ממסמכי התכנית מספק את התשתית העובדתית הנדרשת לקבלת החלטות ומייצר קושי עבור גורמים אינטרסנטיים ביצירת מניפולציות אודות הרקע החברתי הקיים בשכונה. אז הכל טוב? אי אפשר להסתפק בזה? ממש לא. חלק גדול מהעבודה שלנו בתוך עולם התכנון החברתי היא לדאוג ליישום של אותם הנהלים שמנסים להבטיח הליך תקין בשלבי ההתארגנות וההתקשרות. אלו נהלים שמטרתם להגן על הדיירים בתוך הג'ונגל של הפעילות היזמית בתחום.

תחום התכנון החברתי עדיין חסר, והאתגרים עדיין איתנו. כיצד מייצרים מנגנונים לסבסוד ממשלתי מחוץ לאזורי ביקוש? כיצד מוודאים ליווי אוכלוסיות פגיעות - לא רק תושבים בגיל הזקנה? כיצד משחררים רשויות מתפיסות תכנוניות מוטות רכב פרטי? מתמודדים עם חוסר הרצון של חלק מהרשויות בניהול תקשורת פתוחה עם הציבור? מייצרים מדיניות מקומית לדיור?

כך עדיין לא קיים מענה לשוכרים שנדחקים. אנשים שמתגוררים בדירות שכורות במתחמי התחדשות מהווים לעיתים מחצית ממשקי הבית, לא רק במחוז תל אביב ובערים הגדולות. גם בעכו אנו עובדים על תכנית בה למעלה מ-40% ממשקי הבית מתגוררים בשכירות, ולרוב כפחות צעירים ויותר עניים ככל שמתרחקים מאזורי ביקוש. מה אנחנו יכולים להציע לאותם שוכרים? בעצם אין מענה ישיר וספציפי אבל אולי ניתן להציע חלופות למגורים בשכירות ברמה העירונית? המסגרת הרגולטורית הקיימת יכולה לייצר דיור להשכרה ארוכת טווח, במחיר מופחת, ובעלות פרטית או ציבורית. דיור כזה יכול להיות בהיקף הנחה של עד 20% כתלות במיקום, סוג הבעלות והמכנון התכנוני-כלכלי, אבל הוא דורש אומץ. שילוב בין מדיניות עירונית בנושא דיור, שרשויות הולכות ושמות אליו לב ומפתחות כלפיו מדיניות, יחד עם צוותי תכנון חברתי איכותיים הם מפתח להציב נושא זה על סדר היום ולהוות מפתח לשינוי הלכה למעשה.

התחדשות עירונית מציבה תנאים חדשים לעוסקים בתכנון, במיוחד בתחום החברתי. זאת הסיבה העיקרית לצמיחה שחוה התחום, כדי שצמיחה זו תתורגם לעשייה חברתית משמעותי אנחנו עוסקים יום יום בלצקת תוכן חדש, עדכני, רלוונטי ומעשי למושג 'חברתי' בתוך הליכי התכנון בכלל והתחדשות עירונית בפרט, ומזמינים אתכם להצטרף לתחום!

סבסטיאן ולרשטיין הוא סמנכ"ל שותף בחברת PEOPLE תכנון עירוני-חברתי. כלכלן ומתכנן ערים, בעל ניסיון של מעל עשור בתכנון. מחקר, וקידום מדיניות בתחום הדיור וההתחדדות העירונית. בעבר מנהל מרכז הגר לדיור חברתי באוניברסיטת תל-אביב. [ליצירת קשר](#)

צילום: איב טנדלר, יועצת חברתית בפיפל, באר-שבע

צילום: סונדוס מחאמיד, מחלקת הרווחה אום אל פחם

פועלים מקומית

לקראת הבחירות לרשויות המקומיות

פעילות ופעילים מספרים על המקום שלהם במארג העירוני שקרוב לבית

רוצים לכתוב גם? [צרו איתנו קשר](#)

אגרובנק חולון - רוצה תכנון נכון

מיכל קטושבסקי-דעבול, מינהל התכנון, מחוז מרכז

לפני כשנה עברנו לשכונת "אגרובנק" בצפון העיר חולון. על פניו זוהי שכונה עם 14,000 תושבים שמתוכננת מעולה, עם שבילים ירוקים, פארקים בין הבניינים, תיאטרון מצוין וקירבה לרחובות מסחריים. השכונה לא מושלמת, אך התכנון בבסיסו נכון ותכנית ח/619 קבעה לאחרונה את השכונה לשימור. אז איך זה שבחודשים האחרונים יותר ויותר משפחות החליטו שהגיע הזמן לעזוב?

מה פה לא עובד? נכון שחסרים פה קצת 'שטחים חומים', אבל הבעיה הגדולה היא שאי אפשר ללכת במרחב. לפני כשנה נולד לנו ילד ומאז אני חווה את העיר שונה לחלוטין. המרחב הפך להיות מאיים, מלחיץ וקשה באופן יומיומי. הגמישות שיכולתי להנות ממנה מול המכשולים במרחב נעלמה וכל מטרד הופך את חווית ההתניידות לבלתי אפשרית. המדרכות הן מסלול מכשולים עם חניות לא חוקיות של רכבים וקורקינטים, אופנועים שנוסעים על המדרכה, נת"צ מצוין שלא נאכף, עישון בתחנות האוטובוס ועוד ועוד. אפילו הצמחייה לא מתאימה – הרדופים רעילים או פיקוסים עתיקים שנגזמים לצורת פונפון במקום שינעימו ויצילו על ההליכה. האווירה היא שזהו הלך רוח כללי, ומתוך העלמת עין כדי להוריד לחץ מנושאים כמו חנייה, כל יציאה מהבית מלווה במאבק. חוסר במקום (פיזי) ובאפשרויות לפעילויות קהילתיות מותירה את התושבים ללא חוגים או הנאות שבועיות בדומה לשכונות אחרות.

חייבים לרדת לכביש

מכוניות נהנות מצל הפיקוסים ליד מעבר החציה

כיצד עוברים עם עגלה?

מי רוצה לנסוע על שביל האופניים?

אז מה עושות? הצעד הראשון: לחפש פרטנרים. פוסט שנכתב בפייסבוק השכונתי הוביל לפתיחת קבוצת וואטסאפ גועשת ורועשת עם חמישים תושבים ותושבות בכל הגילאים ומכל אזורי השכונה. ביחד ניסחנו מסמך דרישות – **חזון אגרובנק לתכנון נכון**. הפצנו עצומה לתושבים השכונה, נפגשנו עם מועמדים לבחירות הקרובות והצגנו להם את החזון כדי לראות מי המועמד שמוביל בהסכמה על השינויים שיש לקדם. הקבוצה פועלת באופן יומיומי בפניות לפיקוח העירוני, נת"ע, חברות הקורקינטים ושאר הגורמים כדי לקבל מענה לצרכים

הקהילתיים שלנו, לצורך בסדר טיפוח וניקיון, נגישות והליכתיות וגם פתיחה של עגלות קפה.

הצעד השני: להבטיח את השינוי בתקופת הבחירות. בחולון מתמודדים מועמדים רבים ובניהם ראש העיר הנוכחי שמכהן משנות ה-90. יצירת הקשר עם המועמדים הצעירים שדורשים להכניס 'דם חדש' לעירייה נדרשת לנו כדי שיכירו אותנו כקבוצה ואת תפיסת העולם שלנו. הפגישות מעוררות הצלחות וגם חוסר הצלחות: מול כאלו שלא מסכימים עם הדרישות שלנו יש מועמדים שחתמו על העצומה ואף הצטרפו לקבוצה.

הצעד השלישי: הצלחות קטנות. הפעילות לא מתמקדת רק מול העירייה אלא גם בפעילות קהילתית עצמאית. מתוך הקבוצה נוצרה יוזמה קהילתית עבור הספרייה העירונית שמנסה להביא לניקיון המרחב והשיגה תרומת עציצים ושתילים מהחווה החקלאית, נושא הקורקינטים הועלה על ידי חבר קבוצה לסדר היום העירוני דרך אתר חדשות בעיר, **ופנייה עיקשת לנתיבי ישראל** הביאה לניקיון תחנת אוטובוס בצומת חולון. הפעילות האקטיביסטית אינה מתחילה ומסתיימת בבחירות והחיים במרחב לא מספק דורשים עבודה יומיומית קטנה ומצטברת.

אז איך מביאות שינוי? תכנון נכון הוא יותר מגריד הרחובות וקביעת יעודי זכויות הקרקע. יצירת מרחב עירוני טוב הוא תהליך עמוק וסיזיפי שדורש תחזוקה חודשית, שבועית ויומיומית. אין חיים עירוניים טובים בלי פיקוח עירוני שעובד ללא הפסקה ומחלק דוחות לתושבים שחונים על המדרכה, בלי אפשרויות רישוי נוחה לפתיחת עגלות קפה ובלי מרכז קהילתי שמתפקד גם אם אין מבנה קבוע עבורו. גם אם זה לא בתוך תהליך התכנון הקר, התכנון חייב להיות מחובר לסדר היום ולציבור עצמו. מעבר לזה התושבים לא מנותקים מהעיר ומהמדינה וצריך לפעול גם בנושאים חוץ-עירוניים כמו תחבורה בשבת, סימון נת"צים ועוד ועוד.

לייצר שינוי מערב הרבה קשיים, אבל התחושה שלנו בקבוצה היא שהתעוררנו, וההתאגדות לקבוצה יצרה כוח. לכל יוזמה או חוסר צדק במרחב יש גב וכבר לא מדובר באדם אחד שפונה לעירייה אלא בעשרות. האתגר הגדול הוא לא תמיד מול הגורמים העירוניים. פוסט פשוט בקבוצת פייסבוק על עישן בתחנת אוטובוס או על חוסר אפשרות של מעבר עם עגלה גורר לצד תגובות מזדהות גם מבול של תגובות מזלזלות ופוגעניות שמבקשות להשאיר את המצב על קנו. אנו נחושים לייצר שכונה נקייה, הליכתית וקהילתית. עבורי זה מייצר אופטימיות לי ולמשפחתי שהחיים פה טובים יותר ומפיח תקווה שהם יכולים להיות טובים עוד יותר ושמותר לנו לדרוש ולייצר את המציאות הזאת.

מיכל קטושבסקי-דעבול, עובדת במינהל התכנון במחוז מרכז. בעלת תואר שני בניהול מגזר שלישי ותזה בנושא עסקים חברתיים. מסיימת בימים אלו תואר שני בתכנון ערים באוניברסיטת תל-אביב. תושבת שכונת אגרובנק בחולון ופעילת בקבוצת "אגרובנק קוצה תכנון

נכון". **ליצירת קשר. לקבוצת הפייסבוק של "אגרובנק רוצה תכנון נכון"**

דרושים.ות למשרות תכנון

לחצו כאן כדי להגיע ללוח המשרות למתכננים ומתכננות וסטודנטים. יות לתכנון.
 מחפשים מתכננים. ות? שלחו אלינו את פרטי המשרה: igudm1@gmail.com

קולות קוראים, כנסים ואירועים

תכנון חושב רישוי - הדרכה לעורכי תכניות מינהל התכנון

תכנון חושב רישוי עוסק בגישור על הפערים הקיימים במעבר בין התכנית המפורטת לבין היתר הבניה. מסמכי התכנית וכן תכולת הוראות התכנית צריכים להיות ערוכים באופן שיאפשר את הוצאת היתר הבניה בצורה היעילה והקצרה ביותר.

הדרכות עבור עורכי תכניות בהרשמה מראש:

יום א', 03 בספטמבר, 2023, 09:00-11:00. [להרשמה](#)
 יום ה', 07 בספטמבר, 2023, 16:30-18:30. [להרשמה](#)

[להדרכה מוקלטת קודמת](#)

כנס חלוצי הגגות השלישי! בשיתוף איגוד המתכננים בישראל

<< **ההרשמה המוקדמת מסתיימת היום, 31 לאוגוסט מהרו להירשם!**

הכנס הוא אירוע השיא השנתי עבור נשות המקצוע, האדריכלים, המתכננות, עובדי הרשויות המקומיות ופעילות סביבה המקדמים את הקמת "החזית החמישית" של הערים בישראל.

יום ג', 12 בספטמבר, 2023
 אולם פוויליון, מרכז כלל, יפו 97 ירושלים

לפרטים והרשמה

נחלים TALKS / דאבל פיצ'ר

שני מפגשי שיחות חגיגיים על נחלים, לכבוד יום הנחלים הבינלאומי!

האירוע הראשון יציג חמש עבודות סטודנטיליות שנבחרו ע"י מיטב המרצות והמרצים בחוגים השונים מתחומי התכנון והביצוע האירוע השני יציג תשעה סיפורים מרתקים ומסקרנים של פרויקטים רב תחומיים במרחבי הנחלים השונים בישראל

יום ד', 13 בספטמבר, 14:00-16:00. להרשמה
יום ה', 21 בספטמבר, 17:30-19:30. להרשמה

לפרטים נוספים

בית המכולות! פנים וחץ נמל יפו - סיור מקצועי
הסיור מתקיים במסגרת הסידרה המקצועית 'להשתמש במה שיש' ובשיתוף בית ליבלינג

לפני כארבע שנים, בעקבות החלטת עיריית תל אביב-יפו וחברת אתרים, החל תהליך שיפוצים שנועד לשיפור ושימור המחסנים ההיסטוריים 2 ו-3 בנמל יפו. הסיור יעמיק בפנים ובחוץ של כלל המתחם וייגע בתחום החשוב של "רטרופיטינג" – ("Green Retrofit") מושג, התופס תאוצה בעולם הבנייה הכוללת עבודות שיפוץ, שיקום ושדרוג של בניינים קיימים באמצעות יישום עקרונות של בנייה בת-קיימא.

סיור מקצועי בית המכולות - פנים וחץ נמל יפו

יום ג', 05 בספטמבר, 10:00-12:00
האנגר 2 ו-3, נמל יפו

לפרטים והרשמה

השאיפה לאפס
הכנס השנתי של המועצה הישראלית לבנייה ירוקה

<< **ההרשמה המוקדמת מסתיימת היום, 31 לאוגוסט**
מהרו להירשם!

יום ב', 16 לאוקטובר, 2023
ביתן 10, אקספו תל-אביב

לפרטים והרשמה

© איגוד המתכננים בישראל | צרו איתנו קשר: igudm1@gmail.com